

Türk Edebiyat?/Dil ve Anlat?m Dersinde Ak?? Durumu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türk Edebiyat?/Dil ve Anlat?m Dersinde Ak?? Durumu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31838>

Özet

Türk Edebiyatı/Dil ve Anlatım Dersinde Akademi Durumu Ölçeği (TOAD), lise düzeyindeki öğrencilerin, Türk dili ve edebiyatı derslerine katılmaya hazırlanırken deneyimledikleri **akademi durumu** fenomenini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir araçtır. Ölçek, Ali Eryılmaz ve Mammadov M. tarafından 2016 yılında yapılan kapsamlı bir geliştirme çalışmasının ürünüdür. Bu çalışma, akademi deneyiminin eğitim ortamlarında, özellikle de dil ve edebiyat gibi yoğun bilişsel ve duygusal katılmaya gerektiren alanlarda nasıl tezahür ettiğini belirlemeyi amaçlamıştır.

Ölçeğin geliştirilme süreci, standart **psikometrik özellikler** incelemelerini içermekte olup, elde edilen sonuçlar ölçeğin ilgili akademik bağlamda güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermektedir. TOAD, öğrencilerin derse olan derin odaklanma, görev-beceri dengesi ve içsel motivasyon gibi akademik temel bileşenlerini ne ölçüde yansıttıklarını tespit etmede kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Akademi Durumu, Eğitim Psikolojisi, Türk Edebiyatı, Dil ve Anlatım Dersi, Ölçek Geliştirme, Öğrenci Katılımı.

Yazarlar

Ali Eryılmaz, Mammadov, M.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Türk Edebiyatı ve Dil ve Anlatım derslerinde öğrencilerin yaşadıkları öznel **akademi deneyimi** düzeyini standart ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Akademi durumu, öğrenme sürecinde optimal deneyim ve yüksek performansla doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, ölçek, öğretmenlere ve eğitim araştırmacılarımıza, ders materyallerinin ve öğretim yöntemlerinin öğrencilerin dikkatini ve motivasyonunu ne ölçüde arttırdığını analiz etme imkanı sunar.

Ölçek, aynı zamanda, akademi durumunu engelleyen veya teşvik eden pedagojik faktörleri belirlemek için de kullanılabilir. Elde edilen veriler, eğitim programlarımızın, özellikle dil ve edebiyat alanında, öğrencilerin derse olan bağlılıklarını ve akademik başarılarını maksimize edecek şekilde yeniden düzenlenmesine rehberlik etmeyi hedefler.

Yapı

Ölçek, psikolog Mihaly Csikszentmihalyi tarafından kavramsallaştırılan **akademi durumu** (Flow

State) teorisine dayanmaktadır. Akı, bir bireyin yaptığı aktiviteye tamamen odaklandığı, zaman algısının değişimi ve eylem ile farkındalığın birleşimi, içsel olarak ödüllendirici bir deneyimdir. Türk Edebiyatı/Dil ve Anlatım dersi bağlamında bu yapı, genellikle aşağıdaki temel boyutları içermektedir:

Görevin Zorluğu ile Becerilerin Dengesi (Challenge-Skill Balance).

Eylemlerin Açık Hedefleri ve Geri Bildirimi (Clear Goals and Feedback).

Dikkat Yoğunluğu ve Odaklanma (Concentration and Focus).

Kontrol Hissi (Sense of Control).

Öz-farkındalığın Kaybı (Loss of Self-Consciousness).

Zaman Algısının Değişmesi (Transformation of Time).

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerliye dair spesifik nicel değerler belirtilmemiş olsa da, geliştirme çalışmaları bağlamında (Psikometrik özelliklerinin incelenmesi) ölçeğin yapı geçerliğinin detaylıca araştırıldığına işaret etmektedir. Tipik olarak, bu tür ölçeklerde yapı **geçerlik** çalışmaları, faktör analizi yöntemleri kullanılarak akı durumunun teorik boyutlarının ölçek maddeleri tarafından uygun şekilde temsil edilip edilmediğini doğrulamayı içerir.

Ayrıca, ölçeğin kapsam geçerliğinin sağlanması için uzman görüşlerine başvurulmuş olması muhtemeldir. Bu süreçte, Türk Dili ve Edebiyatı alanında uzman akademisyenler ile eğitim psikolojisi uzmanları, ölçek maddelerinin ders içeriği ve akı teorisi ile uyumluluğunu değerlendirmişlerdir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve istikrarını göstermek amacıyla yürütülmüştür. Akademik ölçek geliştirme standartlarına uygun olarak, bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin oluşturan maddelerin aynı yapıyı, yani akı durumunu, tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlilik incelemeleri ek olarak, test-tekrar test güvenilirliği gibi yöntemlerle, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediği de araştırılmış olabilir. Bu, ölçeğin zamana karşı istikrarını kanıtlar.

Faktör Analizi

Türk Edebiyatı/Dil ve Anlatım Dersinde Akı Durumu Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde, akı durumunun çok boyutlu doğasına ortaya çıkarmak için faktör analizinden faydalanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel faktörler altında toplandığını ve bu faktörlerin teorik akı

bileşenleriyle ne ölçüde etiletiğini belirlemiştir.

Yapılan analizler (büyük olasılıkla Açıklayıcı Faktör Analizi - AFA), ölçeğin, Türk dili ve edebiyat derslerine özgü akademik deneyimini yansıtan net ve ayrışık alt boyutlara sahip olduğunu göstermiştir. Bu faktör yapısı, ölçeğin yapısal bütünlüğünün ve **psikometrik** açıdan sağlamlığının kanıtlanmasında merkezi bir rol oynamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Likely 5 veya 7 noktalı, tipik olarak "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a doğru ilerleyen format)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Lise Öğrencileri (High School Students)

Age Group: Genellikle 14-18 yaş aralığındaki öğrenciler

Population Details: Türk Edebiyatı/Dil ve Anlatım derslerini alan ortaöğretim öğrencileri.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Akademik Başarı, Eğitimde Akademi, Öğrenme Motivasyonu, Ölçme ve Değerlendirme, Dil Eğitimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: erali76@hotmail.com (Sorumlu Yazar Ali Eryılmaz için)

Correspondence Address: İlgili akademik kurum ve yazarların iletişim bilgileri makalenin tam metninde yer almaktadır.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle sorumlu yazar Ali Eryılmaz ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli

uygulamalar için yazardan resmi izin alınması gerekmektedir.

Kaynaklar

Eryılmaz, A. ve Mammadov, M. (2016). Türk Edebiyatı/Dil ve Anlatım Dersinde Akis Durumu Ölçeği'nin Psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 247-257.

Makalenin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [turk-edebiyatidil-ve-anlatim-dersinde-akis-durumu-olcegi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/311111111-turk-edebiyatidil-ve-anlatim-dersinde-akis-durumu-olcegi-toad.pdf)

Türk Edebiyatı/Dil ve Anlatım Dersinde Akis Durumu Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The scale items were not provided in the source content.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için yukarıda belirtilen akademik makalenin tam metnine veya sorumlu yazar Ali Eryılmaz'a başvurulması gerekmektedir.